

GÖMÖR-KISHONT

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Előfizetési ár: { Egész évre . . . 6 frt - kr
Fél évre . . . 3 " - "
Negyed évre . . . 1 " 50 "

Községek és néptanítók egész évi előfizetésénél 2 frt árleengedésben részesítettek.

Az előfizetési pénzek, valamint a hirdetésért járó díjak a kiadóhivatalhoz, Stefanovics József könyvnyomdájába küldendők.

Szerkesztői iroda:
STEFANOVICS JÓZSEF könyvnyomdájában.

Ide küldendők minden a „Gömör-Kishont“ szellemi részének szánt kéziratok és levelezések.

Megjelenik hetenként egyszer:
vasárnap reggel.

Egyes szám ára 12 kr.

HIRDETÉSEKET

Felvez helyben a kiadóhivatal, eszterházyi utca Kalla Mihály úr házában. — Budapest, GOLDBERGER A. V. hirdetési irodája Szervitátor 3 sz. — Bécsben, SCHALEK H. I. Wollzeile 12.

Egy négyházas petitors hirdetési díja . . . 5 kr.
Nyitlter soronként . . . . . 15 "
Bélyegdíj minden egyes hirdetésért . . . 30 "

A kik magyarul tanúlnak.

Mult évben történt, hogy a magyar törvényhozás egy önzértes lépést tett a nemzeti nyelv ügyében. Törvényt hozott, melyben kimondja, hogy ezentúl a magyar nyelv kötelezett tantárgy legyen az ország minden népiskolájában. Nem büszkeséggel említi ezt, mert hiszen nagyon elszomorító dolog, midőn egy történelmileg szentesített és együvé tartozó haza területén, annak idegen ajku népessége nem akarja önkénytelismerni az uralkodó törvényes nyelv szükségességét, nem siet azt önkéntesleg megtanulni, hanem elég szemérmetlen kizsákmányolni egy loyális nemzet birkatürelmét, s megvárni, míg tize két-hosszú év után eszébe jut a közoktatás miniszterének, hogy törvényileg kötelezze annak az idegen ajku lakosságnak a tanítóit, miszerint azok a haza törvényes nyelvén tanítsák az újnemzedeket tisztelni a magyar szent korona törvényeit.

Tizenkét év után jutott csak eszünkbe, a mit 1868-ban a közoktatási törvényvel egyszerre tehetünk volna meg. Azóta egy fél nemzedék nőtt fel, s néhány százezer ifjúval kevesebb érti a magyar szót, mint érhetné. — S valjon 12 év múlva fogja-e érteni az új fél nemzedék, nem tudjuk. Nem tudjuk azért, mert Magyarországon a törvényt tisztelni nem tanítják a törvény őrei. De nem tudjuk azért sem, mert Magyarországon annak a sok idegen ajku nemzetiség mindenikének nemcsak árczátlan kolompousai, a kik fanatikus dühvel izgatnak a magyar nemzet ellen, a kik előbb a nép tanítóiba oltják a nemzeti ellenségeskedés

mérgét, hogy aztán azok tanítsák gyűlölni ezt a földet, mely nekik kenyeret ad.

Szomorú, de igaz, hogy eddig a nemzetiségi papok és tanítók közül került ki a legtöbb demagog agitator, kik vak eszközei voltak a nagy kolompousoknak, a műveletlen nép izgatásában. Kérdés tehát, nagyobb-e bennök a törvény iránti tisztelet, meggyőzőbb-e az anyanemzet bekítő tanácsa, mint a hasztalan s mégis oly bénító ellenségeskedés. —

Ilejek van reá, ha akarnak. A törvény nagyon is engedekegy, hat egész eszterdőt adott nekik, hogy a magyar nyelvet megtanulják s gondoskodik arról is, hol tanulhassák meg. Póttanfolyamokat nyitott a kormány a szünidők alatt, és napidíjakat fizet a tanítóknak, a kik a magyarnyelv könnyebb elsajátítása végett a tanfolyamokat látogatják. — Oly kedvezmény, a melyen kapva kapni kell a hivatását hiven betöltő néptanítóknak. — S még is sok tanítóképezdéből azt halljuk, hogy a magyarnyelvi tanfolyamot gyéren látogatják az idegen ajku tanítók. —

Büszkék vagyunk reá, hogy Gömörmege több tanítóiról nem mondhatják ezt.

Ne rikoltsatok fel ti denevérek ott a hegyek közt piszkos odutokban, hogy nem igaz! Ismerünk, tudjuk, hogy van még fészkek, a hol meghuzzátok magatokat, és hurogástokkal elakarjátok azt hitetni a világgal, hogy Gömörmegeben most is van pánszláv elem. De ezt nem hiszi senki sem. Ott van a losonczyi magyar tanfolyam! ott mutatják meg Gömörmege tót ajku tanítóit, mit éreznek, mit gondolnak, mit tesz-

nek a magyarosolás érdekében. Ott vannak azok, a kiket, gyermekkorukban nem tanítottak meg velünk beszélni; most tanulnak meg hát, hogy megtanithassák gyermekeiket az igaz szeretet, hazafiság és testvériség nyelvére. —

Üdvözlünk ott titeket óh tanítók, mesterei a népnek, alaptényezői a népműveltség és népboldogításnak! Ti felfogtátok legszentebb hivatástokat; töltsétek is be azt, és bizonyára nem fog eltelni hat év, és Gömörmegeben nem lesz népiskola, a hol a gyermekek ne tudnának magyarul áldást kérni istentől a magyar hazára.

Gömörmege pedig semmit sem áldozott magasztosabb czélra, mint azt az összeg, melyet évenként a magyarosolás érdekében a népnevelés oltárának szentel.

Ifjuság és reformáció.

II.

„Mit ér az olyan kert, melynek nincs virága,

Avagy virág vagy te hazám ifjusága?“

Múltkorii czikkünk kommentálásaképp, hogy „ad rem“ beszéljünk, ex natura rei, az ifjak — a selejtések legiójának elsorolását igényeljük — dióhéjban. —

Az ifjuság egyik része — manapság, ha csak annyit kap örökségül, mennyi egy évi jövedelmet fut ki, eldobja a jövő eszméjét, nem képezi magát, hogy esze s tudománya, ha szükséges, két tenyere után keresse majd a mindennapit.

A másik részt a kis munka, a hitvány „ilyen-olyan“ törekvés oly körben tartja, melytől a benyélés igen parvus gradus, — elpuhulás, csabítók, alatózó téltlenség igen közeli veszedelmek.

— Á! mondják szép olvasónőim, önnök orvosra van szüksége, de nem olyanra, ki aleopathice vagy homeopathice kurálja önt. Az ön orvosa lesz az élet, az idő, egy esély, egy véletlen, egy — kuruzsoló gyógyfű — a szerelem.

— Igazuk van, illetve igazuk lett volna ezelőtt egy évvel. A szerelem lett volna orvosom, de még jobban megbetegített; mert azt ne gondolják, hogy én „kivétel“ volnék, hogy én nem ismertem volna azt az érzést. Szerelmes voltam nagyon mélyen . . . és tudják kibe? . . . Egy színésznőbe!

— Szín-ész-nő! A roullott világ ostoba ítéllete szerint ez egy sző magában foglal minden rosszat; tettetést, furfangot, csalást, képmutatást. S ha még hozzáteszem, hogy szép színésznő, akkor P. barátom lesz az első, ki Schekspearéval áll előmbre:

„A nő, ha szép s eszes, furfangos is Szépsége jó, de esze jégre visz“.

Hát még egy szín-ész-nő . . . De barátom hazudik, hazudnak mindnyájan, kik az itélet csalhatatlanságát oktrojálják maguknak, mert istenemre mondom, én kivételképp az ellenkezőt állítom, én adok rá példát. Saját szívem a tanu; ennek meggyőződését ember meg nem változtatja. . . De én tolem történetet, és nem kitérőseket, fenyegetéseket várnak. Nos tehát hallják:

Kit az isten fiatal-ágában büntetni akar, fásult szívvel és kedélylyel veri meg. Megesapant évi pénzemmel utazásomból visszatérve, valóságos idiota, ember- és világgyűlölő lettem. Visszavonultam, szobámat bibliotékává alakítottam, sokat olvastam, keveset emésztettem. A magánytól reméltem, hogy megtanít hivatásomra, felelem, magasztosít. Emberekkel, annál kevésbé hölgyekkel nem közlekedtem, — az éggel obajtók hát ismeretségre jönni. Látogatni kezdtem a templomot, azt a helyet, mely legutóbbára szokott eszünkbe jutni. Az ezerkarú szőny

Harmadik része olyan, mely már a becsületből is kivetkőzve, egy garasára hasznót nem hajt sem magának, sem a közös konyhának; sőt mi több, úgy piszkos énjére, mint a hazára, a közjóra teher, átok.

Negyedik része — no már ez olyan, melynek lefestésére csekélységemnél nagyobb tekintélyű író tollára van szükségem . . . Ez a negyedik csoport, ez az ifjuság már az aljasodás ifjusága. Ez ifjuság a nemtelenség, a megromlott kékvértek faja, melynek módjában állana komolyan gondolkodni hazai szép tettekről, nemzeti nagyságról, boldogságról, fajt boldogító egyetértésről. . . És? a helyett ellenkezők által csak gyűlölni tudjuk azt, mely óriási hiúsága, dolyfe, henezegése által kevés éreneyek ápolója, annál több bűn, szenvedely fő forrása, pedig mint a legnagyobb magyar mondja, oly számos, annyi ügyességgel tudja, mint tán semmi más teremtménye az istennek, egyesíteni maga drága személyében a spanyol grandot, a francia gascognét, a rest hottentottát, egy semmi által is megbántható és szinte mindenért neheztelő nagyúri dámát! mi által egyébiránt minden tulajdona fenekig ki van merítve már! — hogy ennek a korpusnak keblét — mely különben többféle idegen nem (1) tulajdonokat egyesít mélyében — nem hevíti sem honszeretet, sem nemes szándék tüze — magától értetődik. Még is közölkögen sokan állanak dandárok élén, ülnek közügyek igazgató kathedráján — azt keverten tapasztaljuk. De mi teszi dandárpáncsokká azokat, közügyek vezetőivé? A csalóka fény, a felingerelt, pletykák és rágalom kóholásában genialitást eláruló kortések ügyes fogásai vagy ha még a sarkantyúk, fokosok és csáthik korát élnek, ugy azt mondanók, hogy a fokosok és csáthik, de mert kalucsnik és paruplék évadja divik, egy a paruplé-nyelek a magasba-jutás tényezői, melyek egy pártnak, ha komprom-

— az unalom, izmaim körül tekerődött, menem kelle valahová; emberek közé nem vágytam, azért választám a templomot; de nem azért, hogy ott prédikációkat hallgassak; a kinek fásult, kérges szive van, annak hiába prédikálnak.

Szeretek a templomba járni, szeretek pedig a kath. templomba.

Nem azért, mert a katolikus valás véd-szentjeinek oltalma alatt jutottam az anyakönyvbe, de mert tisztelem, kiválóan szeretem e vallást. Nem akarom másnak szavait tollam és eszemnek tulajdonítani, azért okadatolásként oly emberre szorulok, kit ugyan a sacra confessio nem engedett az egyedül üdvözítő matrikulába igtatni, de azért birja mindnyájunk rokonszenvét, mert a legisztaabb, legmagyarabb és legszlemdusabb confessus. Szeretem a kath. vallást. Szeretem azért, mert érzéki, mert emberi. Rajongok aranyos diszeért; kéjjel fürdöm isteni zenéjében; gyönyörrel szemlélem festészeti remekeit; templomának magasatos építészete kiemel a röghöz tapadt kőhalmazból; élvezettel szívom a tömjén kegyes illatát s csucsives ablakának szines üvegén át mennyi ábránd ömlik szívembe . . . Szeretem a kath. vallást, mely már itt alatt enged bepillantást a mennyországba. Fohászatod látható angyalsereg röpi föl szárnyain az égbe, hol vélszented ajánló kérelemmel teszi le istenek számolyára. Ezekért járok a kath. templomba, nézni egy-egy márványból faragott Madonnát, olykor-olykor egy hús és vérből álló térdelő alakot, ki vezekelve mosakodik ki bűneiből. Ha szemem egy ily tárdeplő alakon nem pihenek meg a — templomban, bizonyára nem születik meg semmi mást, csak hitelességet vindikáló történetem.

(Folytatása következik.)

TÁRCZA.

ISTEN VELED! . . .

ISTEN veled! ha másokat
Az ég meghallgat kegyjelül,
Fohászom is vesz szárnyakat,
S a csillagos felé repül.

Nem sírok én, nincs is szavam,
Egy haldoklón megnézheted,
Mi van bús könyugáriban?
S több e két szó: „Isten veled!“

És én köny nélkül hallgatom,
De bú szagattja keblemet,
S a kitépett gondolatok
Kinozzák, gyöttrik lelkemet.

De az tür, mignem elborúl
S zokogó hangja megered
Szerelmünk napja alkonyúl . . .
Isten veled! . . . Isten veled!

BYRON után.

A KI EGY SZINÉSZNŐBE SZERELMES.

Mi szükséges a boldogsághoz?

— Pénz —, mondja a materialista; ifjuság, feleli a gazdag, de köszvényes öreg bankár; szépség, ellenveti a fiatal, rut, torzalak, a természetől megbélyegzett skeptikus.

— Nem igaz! Egyik sem áll! — kiáltom én. Én 24 éves, fiatal, se nem szép, se nem rut vagyok, 10,000 ft évi jövedelemmel rendelkezem, és mégis boldogtalan vagyok.

Nemde szép olvasónőim, egy 24 éves, se

mittaló vezért is teremtenek. Mert azt senki tagadni ne merje, hogy a magyarban nincs meg az előretörés ambíciója, a „viszketeg” a ragyogásra, az előülésre, — azért megbeszések az ilyen vezérek felmagasztalói, pártolói, „eszmék”, „elvek” harcosai és — megtestesítői. És... itt lappang a baj gyökere! Mert ha azok, a konkoly- és burjánzó óriások avatkoznak a közügyekbe, pártosodólag uralkodnak pártokon és testületeken — úgy a consequentia nem hozhat mást, mint a mit hoz, féltelenséget, ügyetlen kapkodó, éretlen factorok utáni éretlen factumokat, „ingerlékeny, minden csábunk, minden benyomásnak martalekél szolgáló s oly intractabilis, zabolázhatlan, nyers elaljasult tömeget, mely hátráltat, megront, veszélyeztet mindent, de nem épít, nem visz a haladás útjára semmit.” Mi okon merünk hát szép jövőt, boldogságot, megelégedést várni, mikor nincsenek „reményeink”, habár vannak kolompasaink, kik mozognak a mozgalmak stadiumán, de tönkre döntenek, halomra raknak minden jót, rendszert! Minek sovárgunk elérhetlen fény után, mikor nincsenek fényt terjesztők, — bár vannak vak heví, álfény után iramodók, gondolkodni nem tudó enthusiaszták. Pelig ez a kor a tudósok, hemboldogítók, művelt, kiképzett óriások kora. Igen, oly tudósok, hemboldogítók, művelt, kiképzett ifjú óriásoké, sokat olvasott, keveset emésztett, honszeretettől ittas főké, melyek gyakorlatban seha nem léteztek, de felhevült hagyományos képzeletükben vajmi tisztán lefestett ideál szerint vágnak boldogítani a hont, az emberiséget. „Széchenyi szavaival élve ez a kor a fiatal féltudósoké, kik tudatlanságuk dacára mégis sejtik, sőt tisztán tudják, hogy a legjobbak már létező gépek fergatására sem alkalmasak s ehhez képest azokat semmihez sem lehet fordítani sőt valami botrány nélkül sehovala még csak tanasztani sem, politikai kalandok és általánosságok között, indítványok és gonosz inventiók mezején remélnek maguk számára szerezhetni egy kis bitőfényt s arathatni egy kis „éljen”-t, — ez a kor, hogy citáljunk, az éretlen sok kis hiuké, kik csak tegnap kerültek ki a magister megpedellus körmei közül, s kiknek igen kéjesiklandólag esik mindenben büntetlenül házsárboszkodni, oltalom alatt opponálni is; — ez a kor a popularitást szomjazó, furesa szerepet játszóan akaró, saját magukat imádó kevély fiataloké, kik előtt a haza vajmi kevés, ambíciói szomjuk enyhítése eledenben annál nagyobb; — az irigyek, perprofession nagyokat gyűlölőké, ravaszoké, kik mindenkit magukhoz levonni vágnak, bosszút szomjaznak és a zavarosban jó szerensével halászni remélnek, — a bolondoké kik fényezés, divat kórság, beavatkozás, eltűzés és vakszendélyesség által gonolják lefizetni a honuknak tartozó díjat. Vincs igaza Széchenynek?

És mi kell ezeknek legelső sorban is? Reformatio. De hisz ezek annak zászlájához annak szegőlvé! Igen, de nem oly reormatiót értünk mi, hanem olyat, mely jőő oszlopaink, a mostani ifjúság által, magasabbra méltatná hazájának és magyar véneinek előmenetét, mint magán érdekeit, ilyan reformálást, mely az ifjúság sakkjaiból való kitisztulást eszközöl, megemmisitené a bitor fényt, pokolnak bossájtáná az alacsony, önző célok táplálót. Ilyen újítást, mely által az ifjak régtiek ennének, nem tudnának kimélni áldozatot hazájuk, társadalmuk fölemelése véett; mely kiirtaná a gyomokat, lemosná z erkölcsi szennyeket, megtörné a nyomorult kitüntetés, nagyravágyás, orsmány anyai haszon utáni vágyat, rozsdáiból, jetezéből kitisztítaná a semmütevőköt, olyan allékekkel látná el az életbe, esekéves tere lépőket, melyek a „hass, alkoss, gyapíts” elvét s a haza fényre derülését legiztosabb eszközökként mozdítanak elő. Reormatiót akarunk, mely a mai ifjúságra a volt* helyegét süssz, a hazailag és verileg elő tökéletes átalakulást eredményezné... zeket és még sokat szeretnénk mi a hantatott reormatió kivitelére. — i — la.

Értesítés.

Nyilvános felsőbb leánynevelő taointéremre vonatkozólag a következőket van szemérem: ez a közönség szives tudomáira hozni:

1. Az 1889/1. tanév szept. 1-én kezdődik, beiratások és felvételi vizsgálatok aug. 29—31. napján tartatnak. Bejelentéseket, előjegyzéseket azonban már július 10. től elfogadjuk.
  2. Az előkészítő (elemi) osztályba felvételnek azon 7—9 éves leányok, kik különben a polgári isk. tanfolyamra kellő képzettséggel még nem bírnak. Ez osztály tantárgyai: vallás-tan, magyar és német nyelv, beszéd- és értelemgyakorlatok, írva-olvasás, földrajz (környékisme) számtan, rajz, ének, testgyakorlás, kézimunka. Itt a tandíj: 26-fortint, az iskolában használt írószerek- és taneszközökért 2 frt, összesen 28 frt.
  3. A polgári iskola első osztályában felvételnek azok, kik az elemi (nép-) iskola négy osztályát sikerrel befejezték s erről rendszer bizonyítványt előmutatnak; ennek hiányában felvételi vizsgálatot tartoznak tenni.
  4. A képezési tanfolyam első osztályát azon esetben nyitom meg, ha f. é. aug. 15-ig legalább tíz növendék jelentkezik. E tanfolyam célja egyrészt a hivatásuk iránt lelkesülő foglalatosaikkal jártas oly munkás és ügyes tanítónöket képezni, kik alapos ismereteik segítségével s kivált jó példalással vezessék a gondviselésükre bízott növendékeket, önmunkásságra, ismeretgyűjtésre, az erkölcsi nemesebb érzésre és általában fölvilágosodásra — más részről azok részére tovább képzést nyújtani, kik egyébként leendő úi hivatásukat a családi élet körében magasabb és így paedagogiai képzettséggel akarják betölteni. Kik tehát a tanítónői pályán hivatással fognak bírni, alkalmat nyújtok, hogy három évre terjedő szabályszerűen bevégzett tanulmányaik folytán a képesítő vizsgálatot letehessek s oklevelet nyerjenek.
  - Idé felvételnek azok, kik bár ez intézet polgári isk. negyedik osztályát előbb végezték is és azok kik 15. életévüket (kereszteléssel igazolandó) betöltvén, a felső nép- vagy polgári isk. tanfolyamot bárhol sikerrel befejezték s erről hiteles bizonyítványt előmutatnak, ennek hiányában (magyar ny., számtan, hazai földrajz és történetből) felvételi vizsgálatot tesznek.
  - Jelenkezési idő aug. 15-ig tart.
  5. A polgári isk. és tanítónöképző osztályokban a tandíjak az eddigiek (36 frt) ezek iránt tájékozást az Értesítő V. fejezete nyújt.
  6. Önkényes tantárgyak tanulásában minden növendék egyenlően részesülhet.
  7. Beiratásnál a t. szülők vagy gyámok jelenléte kérietik.
  8. Vidékiek elszállásolása iránt báruikor szivesen nyújtok útbaigazítást.
  9. Az intézeti beutakásról bővebben szól az Értesítő VI. fejezete. Teljes ellátásért a beutakosok a tíz hónapból álló tanévre — bele számítva a tandíjt, a francia nyelv és zongora tanítását — háromszázhatvan forintot fizetnek két és félhavi részletekben előlegesen. Francia nyelv és zongoratanulás nélkül kétszázhatvan forint.
  10. Azon esetben, ha legalább tíz növendék jelentkezik aug. 20-ig; fölügyeletem alatt külön köztartás s együttlakás berendezése iránt fogok intézkedni. Ebben egy-egy nevének tíz havi ellátása százhatvan forintba kerül, s ez összeg két-két havi részletekben eddig előlegesen fizetendő.
- A köztartás és együttlakás.**
(Convictus)
- Melynek berendezése tervben van, azon esetben fog létre jönni, ha f. évi. augusztus 20-ig legalább tíz növendék jelentkezik egy tanévi kötelezettséggel. Célja az hogy a kevésbé vagyonos vidéki szülőknek is alkalom nyujtassék leányaikat ez intézetben neveltethetni. A föltételek ezek:
1. Egy-egy növendék tíz hónapra — két két havi egyenlő részletekben — százhatvan forintot fizet előlegesen.
  2. Ezért kap:
    - a) reggelire kenyéret és egy pohár tejet, délelőre levest, húst mártással és főzeléket, ez utóbbi helyett hetenkint kétszer sültet és tésztaéltet fölvaltva, o szonnára kenyéret és egy pohár tejet vagy egyebet, v a c s o r á r a egyféle ételt és kenyéret, mindíg elegendő mennyiségben,
    - b) lakást, melynek rendbentartása az együttlakókat fogja egyrészt illetni;
    - c) mosást kizárva minden fölösleges piperét, minélfogva a ruházatban egyszerűség kívánatik;
    - d) világitást és fűtést;
    - e) házi gondviselést és vezetést arra alkalmas nő által.
  3. A szükséges butoratról gondoskodva lesz
  4. A belépő magával tartozik hozni:
    - a) legalább két rendbeli teljes ruházatot;
    - b) egy teljesen felszerelt ágyneműt (szalmaszák, pokrócz, sződerékaly, 1—2 fej-párnát, két rendbeli czipháló, egy paplan két lepedővel, legalább 2 ágylepedő és ágyszerítő);
    - c) asztali készletet (1 abrosz, 3 asztalkendő, evőeszköz, pohár);
    - d) mosdás-fésülési kellékeket (1 bontó, 1 sűrű fésű, szappan, 3 törülköző, 1 mosdó tál);
    - e) kézimunka-eszközöket.
  5. Azon növendékek, kik egy évet convictusban fognak töltetni, igényt tarthatnak a következő évből feltandíjmentességre, a harmadik évre azután az egész tandíj fizetése alul fölmentetnek.
  6. A házszabályok minden növendékre egyiránt kötelezők.
- Azon esetben, ha tíz nevének nem lesz

összehozható. a jelentkezőknek kívánt elhelyezéséről, gondoskodni fogok.

Bővebb és részletes tájékozást nyújt az Értesítő, melyet kívánatra készséggel és bérmentesen megküldök. Rimaszombat, 1880. július 8-án

FÁBRY JÁNOS,
t. nár és intézeti igazg. tulajdonos

Amagyar nyelv érdekében.

Madách Károly, Nógrádmegye alispánja, a következő levelet intézte Szeberényi Gusztáv ág. hitv. szuperintendenshez: Nagyságos és föltisztelendő királyi tanácsos, szuperintendus ur! Nógrádmegye statisztikai bizottsága az 1879-ik évi népesedési mozgalmi adatok megvizsgálása alkalmával méltó megütközéssel tapasztalta, hogy némely ágostai protestans lelkész névszerint B o d i c z k y Endre szennai és H a l o n a y Károly závadi lelkészek a népmozgalmi adatok felvételére szolgáló űrlapokat a törvény világos intézkedése ellenére, nem magyarul, hanem t ő t ny e l v e n betöltve terjesztették be, miután az ilyen eljárás az 1840. évi VI. törvényzikk 4. 7. és 8. §-ainak szellemével nemcsak hogy ellenkezik, de miután a fennevezett lelkészekről feltehető és j o g g a l elvárható, hogy a viszonyok azon kényszeréről fogva, melyek között régidőtől éltek s jelenleg is élnek, a magyar nyelv szó és írásbeli használatára kellő gyakorlattal bírnak, fentjelzett eljárásuk nem minősíthető egyébként, mint a magyar nyelv elleni tüntetésnek, mely egyszersmind Nógrádmegye törvényhatóságának kizárólagos nyelve, mely a protestans közéletében a művelődés közegéül, az egyházi tanodákban pedig tárgyalási nyelvéül használtatik s mely Magyarország területén a köz- és magánélet minden viszonyában egyaránt az ő jogos helyét, immár elfoglalta. Mindezeknek tekintetbevételével ismert hazafiágára hivatkozva, hazafini tiszteletem kifejezése mellett teljes jóakarattal felkérem a nagyságos és föltisztelendő szuperintendens urat, hogy egyházi fohásztossági jogával élve, oda hatni méltóztassék, hogy nevezett lelkészek kedves hazánk minden lakóját vallás és nyelv közből ég nélkül egyiránt kötelező törvényi parancs szavának hű követésével az állami és nemzeti ügyégy elvének élő kifejezőjét, a magyar nyelvet, a magyar ágostai egyház és saját maguk érdekének személt tartásáért jörvőben az őt megillető tisztelben részesítve, hivatalos érintkezések alkalmával kizárólag a magyar nyelvet használják.

S Z I N H Á Z

Méltánylást, pártolást szomjuhozó szintársulatunknak kevesebb szüksége van a mi hosszú kritikánkra, mint a szomjuhozott méltánylás —, pártfogásra. Bár eddig és azután is a kritikus szóval meg bennünk ellenök és érdekükben, a felebarátí részvét hangját sem nyomhatjuk el a közönséghez.

Hubay derék társulatától a buzgó igyekezetet, lelkesedési tüzet, erőt csak a rosszakarat vonja meg. Anyagi existenciájuk biztosítására csak műsor kellett meg. Megadott ez is. Megadott a műsor elanyirja, hogy az idegen, ha egy pillantást vet rá, semmi mást nem fog belőle kiolvasni, mint a rimaszombati publikum iránti különös kedvesét. Országos híri irok legujabb eredeti és költséges szimnűvei hozatnak színre, igen szomorú dolog, a részvétlenség, közöny megfoghatóan. Mi igen jól ösmerjük a helyi viszonyokat, tudjuk, hogy a mult évök mostohaságát sanylik itt és mindenütt, de azt is igen jól tudjuk, hogy a rimaszombati közönségnek, ha jut m i n d e n r e, maradhat a művészet pártolásra is, annyival inkább, mert e pártolás magával hozná a polgári osztályt érdeklőleg a haladást. Ha tudnak sok alrendű cél létesítésén egy szívvel és lélekkel dolgozni, tudhatnának egy hasznos, szükséges és szép közéleti barátságos kezét nyujtani egymásnak, és e célhoz csak melg részvétel szükségeltetik. De meg a szellemi magasulás elérés megköveteli a művészet templomába való járást — ha olykor-olykor is; miért nem keresnek hát igen sokan tehetségeiknek, műzilsüknek megfelelő dolgokban gyönyört, élvezetet és erkölcsi hasznót. Vagy már kiirt-hatatlan a közöny, a launhaság? Oh ezt nem merjük feltenni, mert akkor önévéreinkben csalatkozunk. Eanyit most, többet, ha látjuk, mit hoz a jövő, a következő hét.

Terünk nem engedi, azután meg teljesen fölösleges, hogy minden előadást tollunk alá vegyünk.

Szombaton, jul. 24-én adatott „K ó s z a J u t k a”. Az ügyes, szorgalmas előadás nagyobb közönséget érdemelt volna. A czimszerper Kövnyé kezében elég jól sikerült. Csak több melegség, több könnyűség. V. Irma, Ferenczy, Kövi, Krémer, Pelsőczy és mindnyájában egyöntetűleg játszottak. Krémert még egyszer figyelemztetjük a tulzás elkerülésére; keze igen sokszor túllép a színi illedelem szabta határon. Arányinén nem fog a szép szó? Vagy nem érti a kendőzés, a maskirozás titkait? Már micsoda banya volt az ő gazdasszonyi ábrázolása? A rendező ur méltóztathetné e hibákat.

Vasárnap „B o r z á n é M a r c s á j a”. Ez eleven, ügyes darab: a szó szoros értelmében énekes bohózat, csak az kár benne, hogy

ellenzenves alakok mozognak az előtérben, kik csalnak, lopnak, mint ilyenek igen visszatartózkodók, a nélkül, hogy e kellemetlen benyomást valami ellensúlyozná. — Nem bocsátkozhatunk taglalásába; a sok külső ügyességgel, de belső okbeli összefüggés nélkül össze-vissza szólt, bonyolított mesét pótolják a tarka változatossággal egymás után följe jelenetek. — e ak a a nyelvemet ne volna néhol oly sértően durva. A fővárosi sajtó véleményét osztjuk, hogy e darabban Borzánét és Marcsát kivéve, egyetlen népi alak sincs; — egyébként ezen a vaudeville-szerű bohózatban igen jól lehet mutatni. Előadása sikerült. Vánzély Irma kezében Marcsa hosszú ideig maradhat tökéletes, kifejezett személyesítés. A comédiás csapat (dallársulat) sok humorral, bohósággal játszott. Pavelka folytonosan derűltéggben tartotta a közönséget.

Kedden, bérlet 1. sz. igen jól volt megválasztva „Az ifjú tengerész és a szerelem áldozata”. Általánosságban szólva a kitűnő francia színű minden egyes szereplőjével megvoltunk elégedve; e darab talán a legjobbj. legsikerültebb előadása volt. Ferenczy, Pelsőczy, Hubayné, Aranyosy első helyen Bárdi közösen osztakozhattak a szellemi „siker”-ben, elismerésben.

Csütörtökön, bérlet 2. sz. „Pök és a szegedi menyecske”. Ez énekes népszimű előadása a legsikerültebbek közé tartozik. Ugyazsík, hogy prophetikák telje-ülni kezd; a mi színháznak érdekelt, virágzást csak az eredeti népsziművek adnak. Közönség jó számú. Ferenczy eredetiséggel, kifejezéssel bíró értelmes játékaival igen jól töltte be a helyét. Bussai Clarissa, ha mozgásában több élet, tartásában könnyűség, fesztelenség, beszédében egy kis jozú természetesség lesz, — fel fogjuk szerepeiben találni a mélységet és erőt. Hon személyesítése viszonyitva más szerepeiben — legkielégítőbb volt. Hubay (Pál gazda) sok hatásal átgondoltsággal, következettséggel játszott. — Kövi előadásában meg volt az élet, az összefüggés. Pelsőczy csavargója kiválóan kiemeléreméltó. Sok erő, ügyesség bizossá tették játékát; — mesterül megfelelt a várakozásnak. V. Irma játéka igen kedves, igen izletes. Csinosan, izéssel öltözik. Szabatosan, bizossággal viszi szerepét. Dalai mindig tetszősek. Kiválóan tudjuk becsülni e színésznőt azért, mert dacára, hogy szüntelen a szupadon van, hetenként 3—4-szer játszik, semmi fogyatkozása, semmi tévedése nincs, bármily nehéz szerepre nyugalommal elkészül; nem akadozik, minden kieszerű epizód helyén találja. Jó lenne azonban egy kicsit kimélnie magát.

Figyelmeztetésünk most annyira terjed, hogy egyeseknek ajánljuk a sügelyük gyaroltságain felülemkedett tanulást, a jó memorizálást, a nőknek pedig az ügyetlen nyalozások elkerülését. Tegyük ezt, ha más okból nem — egy kis női büszságből.

HELYI ÉS VIDÉKI HIREK.

— **Nérvésze.** Városunk M a j o r o s i nevű polgárához lón utasítással küldve egy falusi szolga. Jól megnyagaráztatott neki, kít és hol keressen. G. sörcsarnoka előtt megáll s így kérdez egy úri embert: „Mondja csak kizyemmed, hol lakik a város c s o r d á s a? ” . . . Az úri ember nagyot kaczag, majd a küldőnek kezében lévő levél címet nézi s a szomszéd szabó üzletbe utasítja a névtévesztő, esordást kereső egygyűt.

— **Kisérlet.** B. L. itt időző szintársulatunk egyik tagja értesít egy hajmeresztő történetről. — Nyugodtan pihenve Morpheus tündér karjai között, egyszerre csak, na! 12 óra felé, a kísértetek óráján szörnyű „jaj” kiáltásokra fölébred. A jankiáltás ismétléseit meghallani, az ágyról felugrani — egy pillanat műve. Ki megtundandó, mi történik? Hát uram fia! telve az udvar néppel és constáblerekkel „Pszt — csendesen, megfogjuk csipni, meg kell csipni! adják ide azt a lérárt! . . . De hát mi az? kérdezi B. L. „Hát mi köze hozzá? ” szokott udvariassággal egyik rendőr. „Megmondom én — szól a házi eseléd. Ott ültünk az udvaron és ő! egyszerre csak haljuk, hogy valaki kopog a padláson, — régtől futtunk segítségért”. „Hát ez a baj? No a ki pilátusa va, elfogom én — már t. i. a hős szerepeket vivő színész, — ide egy létrával, maga jöjjön velem . . . ” és stande póde fel mennek a padlárra. „Ki van itt? Ki jár itt? ” „N. au” az irtózatos hangu válasz. „Micsoda? azt hiszed gazember, hogy tévtra vezetsz? Előre! ” . . . . . Előre rohannak és szerencsésen elfogják a házi — — — macskát!

— **Eljegyzés.** László János helybéli polgár jegyet váltott Szabó Z s u z s a n n a kisasszonnyal. Öröm megelégedés legyen osztályrészük!

— **Időjótás.** Apánk tapasztalataik alapján augusztus havá ily jövendöltek: Ha első hetekben meleg az idő, akkor a télnek soká lesz fehér köntöse, — Domonkos napi forróságra kemény télnek kell követekezni. — Szép Lőrinczre (10) és Bertalanra (24) jó ősz lehet remélni — A mily-n az idő Ipoly (13) napján, ilyen marad több napig. — A milyen Bertalan, olyan lesz az egész ősz.

— **Élvezetes** színi előadásoknak néz elé városunk közönsége, a mennyiben derék igazgatónk sikerült a nemz. színház egyik

legkötőbb anya színésznőjét Szathmáryné asszonyt néhány vendégjátékra megnyerni. A valódi művészet kedvelőinek annyival is inkább érdekes leendő kitűnő művésznő vendégjátékai: miután városunk szülötte. Főlép „A mama”, „Nők az alkotmányban”, „Fenn az ernyő ninesen kas” és „Proletárok”-ban!

Meghívás. A budapesti gömör-kishonthi ifjúság köre alapítókéjének gyarapítására az egyesület tagjai által Rimaszombatban, 1880. aug. 8-án, vasárnap tartandó táncversitalomra a nagyon tisztelt közönséget tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti díj 30 kr. kezdete d. u. 5 órákor. A mulatság este lampionok mellett folytatott. Kedvezőtlen idő esetén a táncversitalom a következő vasárnap fog megtartatni. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. — E kedélyes vitalomra hívjuk fel nem csak a helyi, de a vidéi közönséget becses figyelmét is. A nagyreményű fiatal-ság igen ügyesen mozog, hogy kedvesen lépje meg a gömöri szépeket.

Hymen. Báró Vécsey Gyula, volt feledei ismert földbirtokos jegyet váltott Báró Podmaniczky Aranka urhölgyel. — Hevesböl

Szombaton, augusztus 7-én Ferenczy Alajos jutalomjátékául színpadkerülnék „Gringoire”-dramolett 1 felvonásban és a jutalmazó által szerzett eredeti énekes vigjáték: „Hol vannak a brüsseli eszpek” 2 felvonásban. — E darab először színpad került a budapesti nyári színpadban általános tetszés mellett 1878-ban. — A darabban előforduló. — „Csók, kettőt” „Kisasszony feleségem” nagy hirre kapott operettéből énekelni fogják. — Vauzély Irma és Aranyosy. A két darab közben drámai szavalt, előadja a jutalmazandó. — E kitűnő színész jutalomjátékára a legmelegebben hívjuk fel a közönség becses figyelmét. Ugyancsak színpadkerülnék egy buzgó tagjának: Pelsőczinek lesz aug. hó 13-án jutalomjáték „Milton.” Erről a jövő számban.

Vakmerő totrkölyök. A jánosi B. uradalomban két anyányi kölyköt fogott be a kerülő, kik a keresztekbe záskba szedték a kalászatokat. A házi úr becsületesen elpipaszárazta a gaz esemeteket és elhajtotta. Az elfogott, elpipaszárazott és kidobott kölykök a helyett, hogy elmeneküljenek — visszatérnek, a terraseon alig 20 lépésnyi távolágra ülő ur család szemeláttára bemennek az előszobába s con amore másod ízben is ellopják az olatt kalászesomót. Ugyanakkor, ugyanazon utvarban egy 3-ik, alig 13 éves lúrkó az ispán lakására lép s kivárázolja annak zsebéből az egyetlen 10 frtos bankót — — — vallomása szerint papírnak nézvént azt. Mondjuk aztán, hogy megy a h a l a d á s !

VEGYESEK.

A feketehegyi Tompa emlék tökéjének gyarapítására az ottani fűrdő közönség táncversitalomhoz hangversenyrendeztet, mely a múlt évben gyűjtött 37 frtot újabban 40 frttal szaporította. — Mint tudjuk, halhatatlan költőnk Tompa Mihály több időt töltött e hidegvizgyógyintézetben, hogy végzetes szívbját enyhítse. Ott időzésének megörökítésére már 1868-ban állítottatott egy emlékjel. Múlt évben azonban a fűrdő közönség köréből alakult választmány elhatározta, hogy maradandó emlékek akarja megörökíteni Tompa ott tartózkodását. Hogy ez lehetséges legyen, több évi gyűjtésre van szükség, míg a kellő összeg együtt lesz; addig a gyűjtött pénzt kamatozás végett a locsi takarékpénztárba helyezik el, s évente hangversenyeket adnak a tőke nagyobbítására.

Felhívás a magyarországi közséi-és körorvosokhoz! Főkéretünk a következő sorok közlésére: C-ak néhány nap vázlat el bennünket augusztus 30-ikától, múlt évi országos értekezletünk évfordulójától. Azon szép remények melyek bennünket múlt évi augusztus 30-án eltöltöttek, ma meghisültak. Múlt évi együttlétünk eddigi eredménye semmi; — a közséi-és körorvosok nyomora nőtt és a javulásra való kilátás csökken; — múlt évi együttlétünk óta több buzgó és érdemes kartársunk a körülmények parancsolta kényszernek engedve, állásáról lemondott, és még több lemondani készül. Most inkább mint valaha parancsolólag lép elénk a fenntartás eszme; mert egy újabb országos értekezlet megtartása, mely közvetlenül tenni fog, mert tenni kell. Bizalommal fordulok a magyarországi közséi-és körorvosokhoz leginkább azon kartársak nevében, kik e mai felhívásra biztattak, midőn a kartársak 18 0. aug. 25-én délután Szombathelyen a nagygyűlés termében tartandó országos közséi-és körorvosok értekezletére meghívni bátor vagyok. A lefolyt év dreménytelensége ne riasszon el senkit, hozzák el a kedves kartársak múlt évi buzgó lelkesedésüket; van reményem, hogy ez évi fellépésünk sikerrel fog koronáztatni, ugyanekkor történik meg a közséi-és körorvosok egylete alapszabályai megállapítása és az egylet megalakulása az előre kijelölt 200 tag jelentkezése hiányában is. Nagyon szépen kérem a kartárs urakat, kegyeskedjenek egy levelezési lapon megjelenésükről engem értesíteni aug. 10-ig, hogy legkésőbb e napon a kellő érdekelt-ség jelenlétével a megtarthatást még jókor a kartárs urakkal tudatni képes legyek. Deveser 1880. július 18-án. A vizontlátásra Szombat-

helyen. Kartársi üdvözlötlet dr. Pollák József, a múlt évi országos értekezlet alelnöke.

A magyarosodás ügyében Hecht Főlép felhívja a 2000-nyi zsidó tanítókat, hogy csatlakozzanak az izr. országos tanító együlethez reformálják azt, és tegyék a magyarosodás intézetét, mi által a zsidó tanítók állandóságát lehetne elérni, mert a zsidó tanítók vannak hivatalba hitorsorsaik között a magyar nyelv terjesztésében apostolkodni. Óhajtanó, hogy a zsidó tanítók e lelhívásnak engedve, az augusztus derekán tartandó egyleti közgyűlésen minél tömegesebben vegyenek részt.

Türelmetlen néző. Amerika egyik nyugati váro-kájában egy földmives, ki azelőtt még sohasem volt színházban, elment megüzeni O t h e l l o előadását. Annyira izgatva lett hogy midőn felvonás alatt Othello Dezdemonától a zsebkendőt követelve ismételve felkiált „The Handkerchief” lekiáltott az ábrázoló szíi néznek: „Sohase aggódjál zsebkendő miatt; fujd ki az orrod az ujjaiddal s ját-ál tovább!”

Tüntetés Seemann alezredes ellen. Egerben f. hó 27-én éjjel tüntetés volt. Annak hírére, hogy a „Herunter mit den Fetzen” mändója Egerbe érkezett, éjjeli fél tizenkettőkor igen sokan Seemann alezredes alá gyűltek, hogy maeskenét adjanak neki. A kős megérezvén a sáfrányillatot, elhatározta, hogy még az éjjel elutazik. Erre az ifjúság nagy része azonban — mintegy 40 fiatal ember — sietett a vonathoz, a hol Seemann volt s az ingóházat körülfingva, felhangzott a sipok, dobok, cziántányérok, visító hangszerek larmája s a Seemann kárhözott felkiáltások. Az ezredes kíséretéből egy kapitánynak udvarias, kérő szavaira lett vége rövid idő alatt — minden baj nélkül — a tüntetésnek.

A szerencse szabályai. Az öreg Rotschid báró bankjának falára a következő érdekes elveket függesztette ki: „Vizsgáld meg gondosan üzleted részleteit.” „Légy pontos minden alkalommal.” „Jól megfontold mindent, de légy határozott.” „Merészkedjél ujba kapni.” „Türelmesen viseld az unalmas dolgokat.” „Küzdj bátran az étellel.” „Tartsd szentnek a becsületet.” „Az üzleti dolgokban sohasem hazudjál.” „Ne csinálj haszontalan ismeretségeket.” „Ne akarj többnek látszani, mint vagy.” „Kötelességeidnek pontosan felelj meg.” „Kerüld az erős italokat.” „Jól felhasználj idődet.” „Ne számíts a véletlenre.” „Légy udvarias az egész világgal.” „Sohase essél kétségbe.” „Ha így buzgalommal működöl biztos lehetsz a siker felől.”

Hiedelmes ügyész. A b . . . i kir. ügyészség egyik legutóbbi jelentésében a következő lakonikus jegyzet volt olvasható: „Szüksében volt M. G. és két társ szökési vágyaik elősében bilincsek által korlátoztattak. Így talán még a bilincs is könnyebb lesz.”

A magyar nyelv tanszéke az osztrák egyetemeken. Hunfalvi János a „P. Il.”-ban tárgyalván a protestánsok ismert határozatát a német nyelvvel vonatkozólag, felhívja többek közt a határozatot pártoló elleuzéki lapokat, hogy buzgólkodjanak s ostorozzák a bécsi s más osztrák egyetemiek bornirtságát, melyek még mindig késedelmeznek tan-zéseket, állítani fel a magyar nyelv tanítására.

TANÜGY.

A harmadik egyetem es tanítógyűlés központi végrehajtó bizottsága felhívja a hazai tanító egyleteket, hogy a szövetség ügyében még a tanév folytán szétküldött felhívásra, s a felhívás kapcsán közölt indítványokra vonatkozó határozataikat ez évi augusztus hó 1-ig a központba (Lakits Vendel elnökhöz Ó-Budára) mulhatlanul kübljék be, minthogy a beérkezendő határozatok számától függ vajjon a Sz. István napjára tervezett nagy gyűlés megtartásáról vagy elhalasztásáról idejében fogja a végrehajtó bizottság elnöksége a tanító egyleteket és testületeket a napi lapok útján is értesíteni.

A szövetség ügyében az említett felhívásra eddig hét egylet nyilatkozott.

Mint tudjuk a „Gömörmezei ált tanító-egylet” aug. 3-án Tornaallyán tarsja évi közgyűlést. A szövetség fontos ügyére felhívjuk tanító karunk figyelmét.

Tanügyi irodalom.

Rill József „Paedagogiai Szemle”-jének VII. füzete ismét oly érdekes tartalommal jelent meg, hogy felköltheti a tanügyi férfiak és barátok figyelmét. „A néptanító mint az iskolaszék elnökét, „A paedagogiai kényes kérdése” „A népkiskolai nyelvtanítás” „Énekkarok a népkönyvtárakban”, „Népkiskolai könyvtárak a népmagyartanulaknál” stb. ezekből áll a kitűnően összeállított füzet.

Megjegyezzük, hogy a „Paedagogiai Szemle” minden hó 25-én jelenik meg. Terjedelme 2 — 2 1/2 iv, borítékban fűzve, díszesen kiállított phototypographiai képpel, mely egy kartársai körében elismert jeles tanító arczképét hozza. Az előfizetés ára tizenkét füzetre 2ft. 50.

CSARNOK.

A KÉT SZOMSZÉDHÁZ.

— Elbeszélés. Irta: Bicsi János —

(4-ik közlés.)

Minden tervezett kedvem kivételére. Találtam a szomszédban egy részvevő lélekre, ki megdulta, mikor távozott Berkes ur hazulról. Hogy ne mondják, miszerint nem játszom nyilt kártyákkal, ime kijelentem — bár ez egy fiatal, ambíciókkal telt ügyvédre némileg lealázó —, a szomszéd ki asszony szobaleánya volt a részvevő lény, kit lehet, hogy többszöri jelentékeny pillantásaim, miket a szomszéd udvarba vettem, ha a nyilt kapu előtt elmenek — indítottak részvétre, a egy talán azon selyen tapintatu bankók, melyeket egy izben titkon kezébe esztattam — hajlították részemre, elég az hozzá, hogy kérdéseimre a legkielégítőbb feleletet kaptam.

1-ső kérdés: Mikor távozik Berkes ur hazulról?

Felelet: Ha vadászni megy — délután.

— Hol lesz délután a ki asszony?

— A babylonban (étsd a pavillonban).

— Egyedül lesz-e?

— Nem tudom, de elintézem.

— Hát a térsasszony?

— Neki málnát kell befőzni.

Helyes, minden jól van.

Most t. olvasók, ha még meg nem untak, legyenek szivesek pajtánk tetejét megfigyelni d. u. 3 órákor, se hamarább, se később, mert ime éppen a jelzett időpontban emelkedik ki egy fő a tető hat esztendős ablakán, melynek ha még emlékeznek, én valék a mestere. A fő után karok, d-rék, majd a lábak is kiemelkednek, nagy küadás és a tető rómletes ropogása közt.

Mintha látnám önöket, mint találgatják, vajlon ki lehet az? mert arca el van fordulva; azonban alig csalódom, ha azt hiszem, hogy legalább egynek-másnak önök közül némi sejtelmé igazolva lett, mert a kit gyanítottak, ott áll — azaz inkább térdén halad a tetőn s az — én vagyok.

Ki is lehetne más? mondják önök megvetőleg. Kinek is jutna eszébe, kon oly ember létére ilyet tenni.

— Kérem, kérem önöket, ne ítéljenek fölöttem szigoruan. Fájdalommal tapasztaltam ez események folyamában már többször, hogy irántam érzett méltatlankodásuknak talán kissé kenélyen kifejezést adtak; — nem vitatom, ha vajlon megérdemlettem-e vagy nem, azonban most nem hagyhatom szó nélkül megvető szavakat. Megvallom, már sajnálom, hogy önök figyelmét e tettemre felhívtam, mert a világ szokása szerint önök is azt hiszik, ki már egyszer botlott, botlik az többször is, így rólam ismét azt gondolják, hogy szőlőre vágyom. Távol legyen tőlem. Mégezfólfhatnám önöket már azzal is, hogy rámutatok a szőlőfűrtökre, melyek éretlenül függnek indáikon, azonban el akarom beszélni egészen és igazán, mi a szándékom. Az öreg Berkes nincs honn, így biztosítva vagyok, hogy Ilonkával tanuk nélkül szólhatok; — nem akarok a kertbe legrani, csak a kerítés tetejéről szólni hozzá pár szót. Megmondani neki, hogy 6 év alatt nem feletem el, hogy szerettem, hogy mindent elköveket, enyémnek mondhassam, föltéve, hogy ő is beleegyezik. Ennek kiviteli módja egy kieszit „furesa” vagy inkább különös, de . . . . . Önök bizonyára ismerik Romeo és Julia történetét, kik mint tudják ablakon át közlekedtek egymással. Ők ugy tettek, ahogy lehetett, én is ugy teszek, ahogy lehet. Hogy szerelmem legalább is van olyan hő, mint Romeo, arról a legünnepeleyesbben biztosítom önöket itt térdén állva, az isten szabad ege alatt, a pajta tetején. Higyjenek nekem. Ez ünnepeleyes, kon oly öröja életemnek, most válik el, boldogságomat fölfelem-e vagy elveszítem egész életre; azért f lkérem olvasóimat, fordítsák figyelmüket más felé, hagyjanak magamra, mert a dolog nem óhajttanukat.

IV.

Utoljára t. olvasók a pajta tetején találkoztunk, hol én térdén állva biztosítottam önöket érzelmem és szándékom komolyságáról. Megígérttem, hogy esztintem elmondom a mik velem történni fognak, azonban óhajttam távozásukat. Igéretemet beváltani erős szándékom, most különösen, midőn szeretném, ha az egész világ velem . . . . . de megálljunk, ne kúrtozjak ki előre, jobb lesz ren én haladni.

Bizony megfordult maga körül egy párszor ez a felfordult világ, a pajtái jelenet óta; de hiába, mikor az ember ugy érzi magát, hogy majd kiugrik bőréből . . . . . — Szóval, mikor az ember nincs oly állapotban, hogy csak egy óráig is nyugodtan foglalkozhassék, hogyan tudósítsa a t. olvasókat, midőn még azon tudat is elriasztja, hogy untatja őket hosszúlure esztett elbeszélésével.

Különben nem keritek nagy feneket a dolognak, hanem belékezek.

Ott valék tehát a pajtatetőn, lépésem komolyságától, mely életem boldogságáról határozott — áthatva.

Talán tovább elmélkedem magamban, ha a tető gyanus recsegése nem int, hogy a koczka vetve, most csak előre vezet az ut. Az olvasók egy

némelyike is volt talán ily állapotban mint én. s bizonyára sajtásterü izgalom fogta el, mielőtt a vallomás elröppent ajkaikon; — már azután mindegy, ha egyik bálban, másik kert lugasban, szobában vagy mint én, kerítésen készült, e jelentőségteles mozzanathoz. Haladtam tehát nagy izgalom között, s a kerítés szélére értem. — A kerítés senki sem volt; vagy legalább ugy tetszett, hogy nincs senki, mert a kis chinai épület, ugy mint 6 év előtt, most is borítva volt a folyókák áthatlan szövedékével. Mit tegyek? itt guggoljak talán estig a kerítés tetején, s talán hiába, sőt könnyen megeshetik, hogy meglát valaki. Pedig milyen szépen elképzeltem magamban: Míg én a pajtán mászom, addig Ilonka a fehér porondos utacsákon föl s alá jár, meglehet talán réam gödölva. Egyszerre a kerítésen megpillant egy alakot, s az én vagyok; — megrettenés sikojtt csal ajkairól, s alig bírja elrebegni, hogy távozzék. Én réá sem hallgatva, szervedélyes hangon deklamálom el szerelmi vallomásomat, (már előre betanultam), ő pirulva rejti el arczát — a folytatásról nem gondolkoztam előre, mert az nem tőlem függött. — Ime! a kert üres! — Mit tegyek? kérdem még egyszer magamban. — Maradjak-e vagy visszatérjek? Sokáig azonban nem gondolkodhattam, mert nem valami kényelmes ülés eszt a kerítés tetején. „Előre!” ordított egy eszmadia a kert alatt, lökdösve hazatelé szökevény inasát.

E szó (mintha nekem lett volna mondva) a sors buzdító intésének tetszett s én, mint-hogy más ut nem volt előre, mint legrani a kertbe — leugrottam. Egy lény sem mutatkozott. Vakon bízva a szobalány biztatásaiba, hittem, hogy Ilonka le jó a kerítés; egy sürű rózsafa bokor alá tujtam tehát, hogy tevértjam.

Nem sokára beszédet hallék, szívem hevesen kezdett dobogni. Ilonka volt s a szobaleány. Nem tagadom: izgatottabb valék mint az ügyvédi szigorlatom előtt, de nem esola fontosabb is volt ez. Azt lehet ismételni, ezt ha megbukom, nem ismétlem többé sőt szívem keservében soha töre nem néztem volna.

— Mit beszélsz te nekem Levelessy urról, szólt egy hang a kert bejárása előtt, melyel üde szivigható esengése után Ilonkának ismerék, — hogy örökklődnék ő irántam.

— No én tudom, a mit tudok kisasszonykám, vizonzáz a násik. Nem hiszem, hogy anyi dolga lenne, hogy járkálással, ide-oda futással töltse a napot még pedig mindig a mi házuk előtt elmenve; — napjában legalább 20-szor megy el a kapu előtt és mindig bepillant, ugyan kiért másért, ha nem a kisasszonykáért; — de még ez semmi, a multkor — — — — — Mari nem akarok hallani semmit. Régen lázunknál vagy, tudod milyen viszony van köztünk és a szomszédok közt, azért nem akarok hallani semmit olyant, a mi talán beszédre adná okot; bár adna az isten, hogy másként lenne.

— Bizony bár! vágott közbe a szobalány — akkor ugy-e kisasszony elszabadna mondanom, hogy Ákos ur . . . . .

— Ugyan Mari, hát nem fog rajtad a szó?

— Hiszen csak azt akartam mondani, hogy Ákos ur azt kérdezte mikor szokott a kisasszony a kertbe lenni, — hadarta gyorsan a szobaleány, kinek már asszonyi természetnél fogva majd kifurta oldalát e titok pertséje alatt közölt kérdésen.

— S te mit feleltél, kérdé Ilonka, színllett haraggal, de nekem ugy tetszék, érdeklődve.

— Én — én — hát — én — dadogá Mari, jaj kisasszonykám — kiáltá hirtelen — most jut eszembe, hogy a befőttes üvegeket be kell kötözni, sietnem kell — s azzal hirtelen elszaladt.

(Folytatása következik.)

Közzgazdaság.

Piaczi árak. — Julius 31-én tartott heti vásárunk alkalmával következő piaci árak lettek a város hiteles jegyzőkönyvébe följegyezve: Hektoliterenként. Buza 7 ft 50 kr. 6 ft 50 kr. Feles 7 ft 00 kr. Rozs 5 t. 80 kr. 6 ft. 05 kr. Árpa 4.17 kr. 4. 30 Zab 3 ft. 40 kr. Kukoricza 7 ft. 50 kr. Burgonya 3 ft. — kr. Méter mázsánként. Buza — frt — kr 10 frt. — kr. Rozs 7 frt. 80 kr. Zab 7 frt. 50 kr. Széna kötve 1 frt. 60 kr. Takarmány szalma 50 kr. Alom szalma 35 kr. Zsupszalma 1 frt. 15 kr. GYÖRY K.

Szerkesztői üzenetek.

Azon munkatársaink, kik névszerinti sz. szünetet nem kapnak, becsásanak meg, de tárgylíruaz miatt csak a legégetőbbeket vehettük be. Sora lejáratiuk

B. L. A jövő számban, ha lehet.

B. I. A „szívből” jöttet szívből közöljük. A b. tárgya tetszészerinti lehet. Jó egészséget! M-ka mit esz nál?

T. M. A hiba ott van. Míg egy eset és körmire koppintunk a „lőő-futó”-nak A többire néz ac: Si Deus pro nobis, quis contra nos?

B.-v.-t.-r. Egy-acs el és uralkodik. S ön?

N. L. Kérlek . . . . . kérünk.

A többi kézirat a jövő számban

Felölös szerkesztő:

PETŐ FORUBSZKI PÁL.

Földolgozótárs:

FÓTHI K. BÉLA.

A

GÖMÖR-KISRONY

számára mindennemű hirdetések felvételnek a lap kiadóhivatalánál Rimaszombatban, Cserencsényi-utca, KALLA MIHÁLY házában; Budapesten GOLDBERGER A. V. hirdetési irodájában, Szervitater 3. sz. alatt és Bécsen SCHALEK HENRIKNÉL I. Wollzeile 12.

Hirdetmény.

A kiscsoltói koresmaépületek az italmérési joggal 2619 □ öl térfogatu szántófölddel, 1880. évi augusztus hó 16-án délelőtt 10 órakor a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján örökáron elfognak adatni.

Az előnyös feltételek Kerepessy István birtokossági megbizottnál Lekenyeben megtekinthetők. —

3 - 3

A t. gazdák közönséghez.

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

(alaptőke 8 millió arany forint teljesen befizetve négy millió forint aranyban.)
A magyar-francia biztosító részvénytársaság alólrít vezérigynöksége felhívja a tisztelt gazdaközönséget, takarmány és szalmásételek készletét tüzelleni biztosítására. A társulat

olcsóság tekintetében szalmás, gabna és takarmány biztosítási díjai megszabásánál ép úgy igyekezett a t. gazdaközönség érdekeit méltányolni, mint azt jégbiztosítási díjszabásoknál igazolta.

JELENTÉKENY BIZTOSÍTÁSOKNÁL A GAZDÁK AZ OLCSÓ DÍJAZÁSON KIVÜL MÉG MÁSNEMŰ KEDVEZMÉNYNYEL ÉS DÍJENGEDMÉNYEKBE IS RÉSZESÍTTETNEK.

A biztosítás az illető kötvény lejártáig a cséplés után, tehát a szemek raktárba lett elhelyezése után is érvényben marad, anélkül, hogy ez áthelyezést külön bejelenteni kellene.

Biztosításokat ellátog a bővebb felvilágosítást ad A magyar-francia biztosító részvénytársaság rimaszombati főigynöksége

SZÜGYI ZSIGMOND.

Valamint minden jelentékenyebb helyen lévő ügynökségek.

340 sz./ár. 880:

Hirdetmény.

Néh. id. Dienes János hagyatékához tartozó ingaslanságok névszerint ház, szántóföld, rét, — Rimaszombat r. t. város árvaszékénél önkénytes árverés útján f. e. augusztus hó 16-an, esetleg f. e. szeptember hó 6-an mint II-ik határnapon melyen az ingatlanok becsáron alól is az árvaszék utólagos jóváhagyásától feltételezve, elfognak adatni.

Mi azzal hozatik nyilvánosságra, hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt nevezett árvaszéknel megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat város árvaszékének 1880. évi Julius hó 16-án tartott üléséből.

SZABÓ GYÖRGY

vs. árvaszéki elnök.

POUDRE DE SERAIL

BLAHÁNÉ LOUIZA művésznő kedvenc arezpora.

Ezen arezpor vegytanilag tökéletesítve, minden ártalmas szerektől mentes és oly kitünő tulajdonságot egyesít hogy mindeneddig a kül- és belföldön készített porokat sokszorosán felül múlja: nagy mérvű federeje az arezort az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az areznek és testszínnek ifju és természetes színezetet kölcsönöz, úgy, hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észre venni, mely kitünő hatásért Blaháné Louiza asszonyság a következő sorokkal tüntette ki:

Tiszt. MÜLLER J. L., ezetött VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerész urnak Budapesten. A poudre Serail, melyet ön feltalált, valóban kitünő és a maga nemében páratlan, mert anemcsak az arezon lathatatlan és tartós, de egyszersmind rendes hasznalatnál ártalmatlanságot által ez rezra oly jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arezpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért jövőben mint kedvenc arezporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy feülmulhatatlan jószágáért általános elismerésnek fog orvendeni.

Tisztelettel:

BLAHA LUIZA.

CREME POMPADOUR

Az illatszert terén jelentékeny párisi kitünőségekkel való összeköttetésem folytán sikerült a világhírű „Crema Pompadour” egész eredeti tisztaságában és erejében előállítanom. Ez azon szer melyet a hírneves asszony egész agg koráig főnn tudta tartani csodaszépségét, a nélkül, hogy az egészségére ártott volna; azért nem mulasztatom el a t. hölgyvilágnak azt a leghatásosabban ajánlani — E kitünő szer jóváfelülmul, minden eddigi e nemű gyártmányt.

Egy tegely ára hasznalati utasítással 1 frt 60 kr.

Csak azon készítmény valódiságáért kezkeskedem, mely alábbi védjeggyemmel van ellátva. — legy igyobb választék valódi fraaczai és angolillatszerekben.

Minden doboz POUDRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjeggyemmel van ellátva, 60 kr, és 1 frtos dobozokban: valódi minőségben csupán a fetalálónál MÜLLER J. L., ezetött VADÁSZ FERENCZ özv. utóda illatszerész a „Virág királyné”-hoz Budapest, korena- herczeg-utca 2-ik szám, kapható.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

4 - ?

